

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2000/13

Karar Sayısı : 2000/4

Karar Günü : 3.3.2000

R.G. Tarih-Sayı :10.05.2000-24045

İPTAL DAVASINI AÇAN : Anamuhalefet (Fazilet) Partisi Türkiye Büyük Millet Meclisi Grubu Adına Grup Başkanı Mehmet Recai KUTAN

İPTAL DAVASININ KONUSU : 30.12.1999 gün ve 23922 Mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 4494 sayılı "2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu"nun, 29., 30., 31., 32., 33., 34., 35., 36., 37., 38., 41., 42., 43., 44., 45., 47., 48., 49., 50., 51., 52., 53., 55., 56., 57., 58., 59., 60., 61., 62., 63., 65., 68. ve 69. maddelerinin, Anayasa'nın 87., 88., 89., 161. ve 162. maddelerine aykırılığı savıyla iptali ve aynı Kanun'un 47. maddesinin (c) bendi ile 48. ve 63. maddelerinin yürürlüklerinin durdurulması istemidir.

I- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü'nün 8. maddesi gereğince Haşım KILIÇ, Samia AKBULUT, Yalçın ACARGÜN, Mustafa BUMİN, Sacit ADALI, Ali HÜNER, Fulya KANTARCIOĞLU, Mahir Can ILICAK, Rüştü SÖNMEZ, Ertuğrul ERSOY ve Tülay TUĞCU'nun katılmalarıyla 3.3.2000 günü yapılan ilk inceleme toplantısında, dava dosyası ve ekleri, ilk inceleme raporu, iptali istenen Yasa kuralları, dayanan Anayasa kurallarıyla, bunların gerekçeleri ve öteki yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Anamuhalefet (Fazilet) Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanı tarafından, 28.12.1999 gün ve 4494 sayılı "2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu"nun bazı maddelerinin iptali için, 22.2.2000 günlü Grup Genel Kurulu kararıyla verilen yetkiye dayanılarak dava açılmıştır. Bu kararda, "2000 Malî yılı Bütçe Kanunu'nun bazı maddelerinin iptali ve yürürlüğün durdurulması ile ilgili Anayasa Mahkemesi'ne müracaat edileceğinden; Anamuhalefet Partisi olarak Anayasa Mahkemesi'ne başvurmak üzere Grup Başkanımız Sayın Mehmet Recai KUTAN'a yetki verilmesine" denilmektedir.

Anayasa'nın "iptal davası" başlıklı 150. maddesine koşut olarak düzenlenen 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 20. maddesinde, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin şekil ve esas bakımından Anayasa'ya aykırılığı iddiasıyla Anayasa Mahkemesi'nde doğrudan iptal davası açabilme hakkı ve yetkisinin Cumhurbaşkanına, iktidar ve anamuhalefet partisi Meclis grupları ile Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının en az beşte biri tutarındaki üyelere ait olduğu, "İptal davasının açılmasında temsil" başlıklı 26. maddenin birinci fıkrasında da, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin Anayasa'ya aykırılığı sebebiyle açılacak iptal davasının, 20. maddenin (2) numaralı bendinde yazılı siyasî parti gruplarının genel kurullarının, üye tamsayısının salt

çoğunluğu ile alacakları karar üzerine, grup başkanları veya vekilleri tarafından açılacağı belirtilmiştir.

Buna göre, Anamuhalefet Partisi adına dava, Parti Meclis Grubu Genel Kurulu'nun verdiği yetkiye dayanılarak grup başkanı veya vekili tarafından açılabilir. Davanın açılabilmesi için Parti Meclis Grubu kararında, iptali istenen Yasa, Kanun Hükmünde Kararname, TBMM İçtüzüğü'nün veya bunların belirli madde ve hükümlerinin açıkça gösterilmesi gerekir. Oysa, Anamuhalefet Partisi Meclis Grubu Genel Kurul kararında 2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nun hangi maddelerinin iptalinin istendiği açıkça belirtilmeden, "bazı maddeler" ifadesi kullanılarak belirsizliğe yol açılmıştır. Bu nedenle, söz konusu kararın usulüne uygun olarak alınmış bir grup kararı olarak kabulü olanaklı değildir.

İstemin başvuranın yetkisizliği nedeniyle reddi gerekir.

II- SONUÇ

Usulüne uygun olarak alınmış grup genel kurulu kararına dayanmayan başvurunun, başvuranın yetkisizliği nedeniyle REDDİNE, Haşim KILIÇ, Samia AKBULUT, Sacit ADALI ile Ali HÜNER'in karşıoyları ve OYÇOKLUĞUYLA, 3.3.2000 gününde karar verildi.

Başkanvekili	Üye	Üye
Haşim KILIÇ	Samia AKBULUT	Yalçın ACARGÜN
Üye	Üye	Üye
Mustafa BUMİN	Sacit ADALI	Ali HÜNER
Üye	Üye	Üye
Fulya KANTARCIOĞLU	Mahir Can ILICAK	Rüştü SÖNMEZ
Üye	Üye	
Ertuğrul ERSOY	Tülay TUĞCU	

KARŞIOY YAZISI

Anamuhalefet (Fazilet) Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanı tarafından, 28.12.1999 günlü, 4494 sayılı "2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu"nın bazı maddelerinin iptali istemiyle açılan davanın, yapılan ilk inceleme toplantısında, "Usulüne uygun olarak alınmış grup genel kurulu kararına dayanmayan başvurunun, başvuranın yetkisizliği nedeniyle reddine" oyçokluğuyla karar verilmiştir.

Anayasa'nın "İptal davası" başlıklı 150. maddesinde, Anayasa Mahkemesi'nde kimlerin iptal davası açabileceği gösterilmiş, bu maddeye uygun düzenleme getiren 2949 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 20., 22., 26. ve 27. maddelerinde de, iptal davası açmaya yetkili olanlar, iptal davası açma süresi, davanın açılmasında kimlerin temsilci oldukları ve uyulması gereken esaslar gösterilmiştir. Yasa'nın 20. maddesinin birinci fıkrasının (2) numaralı bendi uyarınca, Anamuhalefet Partisi olan Fazilet Partisi TBMM Grubu adına Grup Başkanı tarafından işbu dava açılmıştır. Aynı Yasa'nın iptal davasının açılmasında temsil başlıklı 26. maddesinde, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve TBMM İçtüzüğü'nün veya bunların belirli madde veya hükümlerinin Anayasa'ya aykırılığı sebebiyle açılacak iptal davasının, 20. maddenin (2) numaralı bendinde yazılı siyasî parti grupları genel kurullarının üye tamsayısının salt çoğunluğu ile alacakları karar üzerine, grup başkanları veya vekilleri tarafından açılacağı hükme bağlanmıştır.

Dava dosyasında mevcut belgelere göre, dava tarihinde Fazilet Partisi'nin, Anamuhalefet Partisi olduğu; dava açan Parti Genel Başkanının, bu Parti'nin TBMM Grup Başkanı olarak Parti'yi temsil ettiği; Parti'nin 104 milletvekili ile TBMM'de temsil edildiği; 22.2.2000 tarihinde yapılan Parti Grup Genel Kurulu'na 92 üyenin katıldığı ve bu toplantıda, "2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nun bazı maddelerinin iptali ve yürürlüğün durdurulması ile ilgili Anayasa Mahkemesi'ne müracaat edileceğinden, Anamuhalefet Partisi olarak Anayasa Mahkemesi'ne başvurmak üzere Grup Başkanımız Sayın Mehmet Recai KUTAN'a yetki verilmesine, toplantıya katılan tüm milletvekillerimizin oybirliği ile karar verildi" şeklinde karar alındığı ve bu karar üzerine süresinde işbu davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

2949 sayılı Yasa'nın 20. maddesi uyarınca iptal davası açmaya yetkili olan Anamuhalefet Partisi Meclis Grubu, bu yetkisini aynı Yasa'nın 26. maddesi gereğince Parti Meclis Grubu Başkanı tarafından kullanmıştır. Parti Meclis Grubu Genel Kurulu'nun Parti Grup Başkanına verdiği yetki, 2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nun bazı maddelerinin iptali ve yürürlüğün durdurulması ile ilgili Anayasa Mahkemesi'ne açılacak iptal davasına ilişkindir. Grup Başkanı da, Parti Meclis Grubu Genel Kurulundan aldığı bu yetkiye dayanarak iptal davasını açmıştır. Üzerinde durulması gereken husus, Meclis Grubuna ait olan bu yetkinin, Meclis Grup Başkanına devredilmesi değil, onun tarafından kullanılmasıdır. Parti Meclis Grubu Genel Kurulu, kendisine ait olan Anayasa Mahkemesi'ne iptal davası açması hususunda Grup Başkanını görevlendirmiştir. Bunu yaparken aldığı kararla, "2000 Malî Yılı Bütçe Kanunu'nun bazı maddelerinin" iptali için Grup Başkanına yetki vermiştir. Hangi maddelerin iptalinin isteneceği Grup Başkanına bırakılmıştır. Bu yetkinin verilmesinde, iptali istenen Yasa maddelerinin tek tek belirlenmesinde zorunluluk bulunmamaktadır. Burada, yetki devri değil, verilen yetkinin kullanılması söz konusudur. Meclis Grubuna ait yetkinin devrinden söz edilemez.

Esas Sayısı : 2000/13
Karar Sayısı : 2000/4

Bir an için Parti Meclisi Genel Kurulu'nun verdiği yetkinin, Yasa'nın belirlediği kurallara uygun olmadığı düşünülse bile, bu noksanlığın 2949 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca ve belirli bir süre verilerek tamamlattırılması yoluna gitmek gerekirdi.

Parti Meclisi Genel Kurulu'nun Grup Başkanına verdiği yetkinin, "belirsiz yetki devri" biçiminde yorumlanarak başvurunun, yetkisizlikten reddine ilişkin çoğunluk kararı, kanunların, kanun hükmünde kararnamelerin ve Meclis İ t z   'nün Anayasal denetiminin yapılacağı genel kuralına da uygunluk arz etmemektedir. Asıl olan belirtilen kuralların Anayasal denetiminin yapılmasıdır. Değişik anlayış ve yorumlarla bu denetimin engellenmemesi gerekmektedir.

A ıkladı ımız nedenlerle başvurunun, başvuranın yetkisizli i nedeniyle reddine ilişkin çoğunluk kararına katılmıyoruz.

Başkanvekili

 ye

Haşim KILIÇ

Samia AKBULUT

 ye

 ye

Sacit ADALI

Ali HÜNER